

कमलबजार नगरपालिका, अछाम

:yfgLo /fhkq

खण्ड २) संख्या : ४

प्रकाशित मिति : २०७६/०४/०८

भाग २

कमलबजार नगरपालिका, अछाम

स्वीकृत मिति : २०७५/०३/१०

प्रमाणिकरण मिति : २०७६/०४/०८

नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (१) बमोजिम कमलबजार नगरपालिका अछामको नगर सभाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट योजना
संचालन सम्बन्धी कार्यविधि-२०७५

उपरोक्त खर्च विवरण उपभोक्ता भेला तथा बैठकमा निर्णय गरि जानकारीको लागि तयार गरिएको ब्यहोरा प्रमाणित गरिएको छ। साथै उपभोक्ता तथा स्थानीय सामाजिक तथा स्थानीय संघ संस्थाको रोहवरमा सम्पन्न आयोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको र सो आयोजना बारे सबै सरोकारवालाहरुलाई सार्वजनिक जानकारी यो सूचना सार्वजनिक स्थलको सूचनापाटीमा टाँस गरिएको छ।

कमलबजार नगरपालिका, अछाम

: yfgLo / fhkq

खण्ड २) संख्या : ४

प्रकाशित मिति : २०७६/०४/०८

नामः ..... उपभोक्ता समितिको कोषाध्यक्ष	नामः ..... उपभोक्ता समितिको सचिव	नामः ..... उपभोक्ता समितिको अध्यक्ष
---	---	--

भाग २

कमलबजार नगरपालिका, अछाम

स्वीकृत मिति : २०७५/०३/१०

प्रमाणिकरण मिति : २०७६/०४/०८

उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट योजना संचालन सम्बन्धी कार्यविधि-२०७५

कमलबजार नगरपालिका उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट योजना संचालन सम्बन्धी कार्यविधि २०७५

कमलबजार नगरपालिका अन्तर्गत संचालित योजना तथा आयोजनाहरु उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रियालाई व्यवस्थित, पारदर्शी, अनुमानयोग्य, गुणस्तरीय बनाउन बाञ्छनीय भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ को प्रावधान सँग प्रतिकूल नहुने गरी कमल बजार नगरपालिकाबाट यो कार्यविधि जारी गरिएको छ।

ग. मौज्जात

विवरण	रकम वा परिमाण	कैफियत
१. नगद		
बैंक		
व्यक्तिको जिम्मा		
२. सामाग्रीहरु		
४. सम्पन्न आयोजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण		
कामको विवरण	लक्ष्य	प्रगति

५. आयोजनाले पुर्याएको लाभ तथा प्रत्यक्ष लाभन्वित जनसंख्या आयोजना संचालन भएको स्थानका उपभोक्ताहरु
६. आयोजना संचालन गर्दा आयोजक संस्थामा कामको जिम्मेवारी बाँडफाँट (कस कसले कस्तो कस्तो जिम्मेवारी लिएका थिए खुलाउने ।

माथि उल्लेखित विवरणहरु सरोकारवालाहरु विच जानकारी गराउने, लेखाजोखा गर्ने र मूल्याङ्कन गर्ने काम गरिएकोमा व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

नाम:

नाम:

नाम:

.....
उपभोक्ता समितिको
कोषाध्यक्ष

.....
उपभोक्ता समितिको
सचिव

.....
उपभोक्ता समितिको
अध्यक्ष

नाम:

नाम:

.....
सम्बन्धित वडाको
वडा सचिव

.....
सम्बन्धित वडाको
वडा अध्यक्ष

छ. सम्पन्न निर्माण कार्य वा सेवाको भुक्तानीको शर्त र तरिका ।

ज. अन्य आवश्यक कुरा ।

५. उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूदायलाई निर्माण कार्य वा सेवाको काम दिँदा लागत अनुमानमा रहेको मुल्य अभिवृद्धि कर, ओभरहेड, कन्टीजेन्सी रकम र जनसहभागीताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनुपर्नेछ ।
६. आयोजनाहरु संचालन गर्न पेशकी दिने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ तर नगर पालिकाले आवश्यकता देखेमा बूँदा नं. ४ बमोजिम खरिद सम्भौता रकमको बढीमा एक तिहाइ रकम सम्मको अग्रिम रुपमा पेशकी दिन सक्नेछ । त्यसरी दिएको पेशकी रकम अर्को किस्ता भुक्तानी गर्नु अघि फर्छ्यौट गरी सक्नुपर्नेछ ।
७. उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूदायले हरेक किस्ताको कामको प्राविधिक मुल्याङ्कन विल भरपाइ र खर्च प्रमाणित गर्ने अन्य कागजात त्यस्तो समिति वा समूदायको बैठकमा अनुमोदन गराइ नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
८. उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूदायले आफुले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सुचना सार्वजनिक रुपमा टाँस गर्नुपर्नेछ र आफुले गरेका काम कारवाहीको सम्बन्धमा सामाजिक लेखापरिक्षण गर्नुपर्नेछ ।
९. नगरपालिकाले उपभोक्तामा समिति वा लाभग्राही समूदायलाई सम्बन्धित कामको लागि प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन नसक्ने भएमा सो कामको लागि आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति सो समिति वा समूदाय आफैले करारमा नियुक्त गर्न सक्नेछ । त्यसरी नियुक्त गरिएको प्राविधिकलाई दिनुपर्ने पारिश्रमिक सार्वजनिक निकायले कट्टा गरेको कन्टीजेन्सी बाट भुक्तानी गर्नुपर्नेछ । र त्यस्तो पारिश्रमिक लागत अनुमानको ३ प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन ।
१०. उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूदायबाट सञ्चालित हुने निर्माण कार्यमा लोडर, एक्साभेटर, रोलर, डोजर, ग्रेडर विटुमिसन, डिस्ट्रिब्युटर विटुमिन, व्वाइलर जस्ता हेभी मेसीनहरु उपयोग गर्न सकिने छैन । तर लागत अनुमान तयार गर्दा को समयमा हेभी मेसीन प्रयोग गर्नुपर्ने जटिल प्रकृतिको कार्य भनी उल्लेख भएको रहेछ भने सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिसमा नगरपालिकाबाट सहमति लिइ त्यस्तो मेसीन प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

अनुसूची ३
(बुँदा २९ संग सम्बन्धित)
(कार्यस्थल सूचना पार्टीको नमुना)
कमलबजार नगरपालिका
नगरपालिकाको कार्यालय,
उपभोक्ता समिति/सामुदायिक संस्था/गै.स.स.को नाम

आयोजनाको विवरण	बजेट/श्रोत
आयोजनाको नाम: ठेगाना: उपभोक्ता समितिको नाम: उपभोक्ता समितिको अध्यक्षको नाम: जम्मा सदस्य संख्या: महिला: पुरुष: अन्य: आयोजना सुरु हुने मिति: आयोजना सम्पन्न हुने मिति:	१. नगरपालिका: २. अन्य क. जनश्रमदान: ख. जिन्सी सहयोग: ग. प्राविधिक सहयोग: घ. निजी क्षेत्र सहयोग: ३. अन्य निकाय सहयोग: (नाम उल्लेख गर्ने) ४. कुल लागत:

१५. उपभोक्ता समिति गठन गर्दा देहाय बमोजिमको प्रकृया पुरा गर्नुपर्नेछ ।
- क. उपभोक्ता समितिबाट आयोजना कार्यान्वयन र संचालन गर्दा आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने घरपरिवारको पहिचान गरी त्यस्तो घर परिवारका आम भेलाबाट सम्बन्धित आयोजना स्थलमा नै सात देखि एघार सदस्यीय उपभोक्ता समिति गठन गर्नुपर्नेछ । उपभोक्ता समितिका सदस्यहरुले आफ्नो नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी पेश गर्नुपर्नेछ ।
- ख. नगरपालिका वा वडा समितिमा बहालवाला पदाधिकारी, राजनितिक दलको प्रतिनिधिको रुपमा नगरपालिकाको कुनै पनि पदमा आसिन व्यक्ति, बहालवाला सरकारी कर्मचारी, शिक्षक, निर्माण व्यवसायी, सरकारी पेशकी वा बेरुजु फर्छुथौट नगरेको व्यक्ति, नैतिक पतन देखि फौजदारी अभियोगमा सजाय पाई उक्त सजाय भुक्तान गरेको तीन वर्ष ननाघेको व्यक्ति, सार्वजनिक सम्पत्ती हिनामिना गरेको व्यक्ति उपभोक्ता समितिको सदस्य हुन पाउने छैनन् ।
- ग. उपभोक्ता समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला हुनुपर्नेछ । समितिको अध्यक्ष, सचिव वा कोषाध्यक्ष मध्ये कम्तिमा एक जना महिला हुनुपर्नेछ । उपभोक्ता समिति गठन गर्दा समावेशी हुनुको साथै उपभोक्ता समितिमा आवद्ध व्यक्तिहरु सामान्यतया साक्षर हुनुपर्नेछ ।
- घ. एउटै समयमा एक व्यक्ति एक भन्दा बढी उपभोक्ता समितिको सदस्य हुन पाउने छैन साथै एक सगोलका परिवारबाट एक जना भन्दा बढी व्यक्ति समितिका सदस्य हुन पाउने छैन ।
- ङ. उपभोक्ता समिति गठन गर्दा वडा समितिको अध्यक्ष वा सदस्य तथा नगरपालिकाले तोकेको कर्मचारीको रोहबरमा गर्नुपर्नेछ । यसरी उपभोक्ता समिति गठन गरे पश्चात सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्बन्धित स्थानीय तहमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- च. प्रचलित ऐन नियम प्रक्रिया र मापदण्ड विपरित उपभोक्ता समिति वा अनुगमन समिति गठन गरेको वा सिफारिस गरेको पाइएमा यसरी गठन वा सिफारिस गर्ने कर्मचारी, व्यक्ति वा संस्थालाई समेत कारवाही हुनेछ ।
- छ. उपभोक्ता समिति सर्वसम्मत तरिकाले गठन हुनुपर्ने छ । सर्वसम्मत हुन नसकेको अवस्थामा तोकेको विधि अनुसार खटिएको कर्मचारीले उपभोक्ता समिति गठन गरी सोको जानकारी सम्बन्धित स्थानीय तहलाई गराउनुपर्नेछ ।

अनुसूची १
(बुदाँ १४ संग सम्बन्धित)
कमलबजार नगरपालिका
नगरपालिकाको कार्यालय,
आयोजना हस्तान्तरण फारम

क्र.सं.	योजनाको नाम र स्थल	आयोजनाको		निर्माण प्रक्रिया							योजनाको		केफियत	
		लागत अनुमान	खुद लागत	उपभोक्ता समिति	सामुदायिक संस्था	गै.स.स.	विषयगत कार्यालय	टेस्का	अन्य	सम्झौता मिति	सम्पन्न मिति	जाँचघास मिति		मिति
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१														
२														
३														
४														

आयोजना बुझाउनेको दस्तखत:

आयोजना बुझ्नेको दस्तखत:

पद:

पद:

मिति:

मिति:

हस्तान्तरणका शर्तहरू:

- क. हस्तान्तरण भएका योजनाहरूको मर्मत सम्भार सम्बन्धमा सम्बन्धित बुझिलिने निकायले जिम्मा लिनुपर्नेछ ।
- ख. हस्तान्तरणीय आयोजनाबाट सरोकारवाला सबैको सहभागितामा लाभको बाँडफाँडको प्रतिफल सम्बन्धमा उपभोक्ता समितिको निर्णयबाट गराउनु पर्नेछ ।
- ग. सेवा शुल्क असुल गर्ने विषयमा नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- घ. मर्मत सम्भार सम्बन्धि व्यवस्था कार्यविधि समेत बनाई व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

२०. उपभोक्ता समितिको खाता अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्तखतबाट संचालन हुनेछ । खाता संचालकहरूको तीनपूस्ते खुलाई आयोजना खाता र नगरपालिकामा अभिलेख राख्नुपर्नेछ । उपभोक्ता समितिको गठन र यसको बैठकको निर्णयहरूको अभिलेख उपभोक्ता समितिको सचिवले राख्नुपर्नेछ । तीन लाख भन्दा कम बजेट विनियोजन भएको आयोजनाहरू को खाता अध्यक्ष र सचिव वा कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्तखतबाट पनि संचालन गर्न सकिनेछ ।
२१. उपभोक्ता समितिले आफुले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना सार्वजनिक गर्नुको साथै सम्बन्धित उपभोक्ता र नगरपालिकालाई जानकारी गराउनुपर्नेछ । सम्बन्धित निकायबाट कुनैपनि समयमा उपभोक्ता समिति तथा आयोजना कार्यान्वयन गर्ने इकाइ वा संघसंस्थाको आर्थिक कारोबारको बारेमा जाँचबुझ वा निरिक्षण गर्न सक्नेछ ।
२२. उपभोक्ता समितिले आफ्नो खाताबाट पचास हजार भन्दा बढी आर्थिक कारोबार गर्दा सम्भव भए सम्म बैक वा वित्तीय संस्था मार्फत गर्नुपर्नेछ ।
२३. सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट गठन भएका समूह सामुदायिक संस्था कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गर्न इच्छुक भएमा छुट्टै उपभोक्ता समिति गठन नगरी संचालन गर्न सकिने भएमा त्यस्ता समूह मार्फत कार्यक्रम संचालन गर्न सकिनेछ ।
२४. उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गरिने आयोजनाहरू श्रममूलक प्रविधिमा आधारित रही स्थानीय श्रमको उपयोग र परिचालनलाई उच्च प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।
२५. श्रममूलक प्रविधिबाट कार्य गराउने गरी लागत अनुमान स्वीकृत गराइ सोही बमोजिम सम्झौता गरी मेशीनरी उपकरणको प्रयोगबाट कार्य गरेको पाइएमा त्यस्तो उपभोक्ता समितिसँग भएको सम्झौता रद्द गरी उपभोक्ता समितिलाई भुक्तान गरेको रकम मुल्याङ्कन गरी भएको रकम सरकारी बाँकी सरह अशुल उपर गर्नुपर्नेछ ।
२६. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकाय वा उपभोक्ता समितिले आयोजनाको भौतिक र वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन तोकीएको ढाँचामा सम्झौतामा तोकीए बमोजिमको समयमा नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

३२. उपभोक्ता समिति मार्फत गरिएको निर्माण वा संचालन गरेको कार्यक्रमका जानकारी स्थानीय जनताले माग गरेमा उपभोक्ता समितिले उपलब्ध गराउनुपर्नेछ। यसरी माग गरेको विवरण उपलब्ध नगराएको भनी सम्बन्धित उपभोक्ताले उपभोक्ता समिति भंग गर्न माग गरेमा नगरपालिकाले सो विषयमा सत्य तथ्य बुझी उपभोक्ता समितिको पुनःगठन गर्न, समिति भंग गर्न वा अन्य माध्यमबाट कार्य सम्पन्न गर्न सक्नेछ।
३३. उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन हुने वा निर्माण हुने विकास निर्माण कार्यको स्थलगत अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित वडा समितिको हुनेछ।
३४. उपभोक्ता समितिले कामको लागि लिएको नियमानुसार पेशकी रकम फर्छ्यौट गर्दा प्रथम किस्ताको प्राविधिक मुल्याङ्कन, सम्झौता अनुसारको नाप जाँच र मूल्य खुलेको रनिङ्गविल, उपभोक्ता समितिको बैठकको निर्णयको प्रतिलिपी समेत राखी नगरपालिकामा निवेदन दिनुपर्नेछ। यस विवरणको आधारमा अधिल्लो किस्ताको पेशकी फर्छ्यौट गरी थप कामको मात्र अर्को किस्ता कायम गरी सोही बराबरको रकम उपलब्ध गराइनेछ। उपभोक्ता समिति स्वयंले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना सार्वजनिक स्थानमा टाँस गर्नुपर्नेछ। योजना सम्पन्न भएपछि अनुसूची ५ को ढाँचामा खर्चको सूचना सार्वजनिक स्थलमा टाँस गर्नुपर्नेछ।
३५. उपभोक्ता समितिले कार्य सम्पन्न गरेपछि प्राविधिक जाँचपास र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन प्राप्त गरी सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रतिनिधिको रहेबरमा सार्वजनिक परिक्षण गराउनु पर्नेछ। फरफारकको लागि उक्त सार्वजनिक परिक्षणका प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्नेछ। अन्तिम भुक्तानी दिँदा उक्त योजनाको फोटो र सो अनुसार निर्माण भएको हो भनी उपभोक्ता समितिको निर्णय तथा समितिका अध्यक्ष सचिव र कोषाध्यक्षको दस्तखत गराई सम्बन्धित फाइलमा समावेश गर्नुपर्नेछ।
३६. उपभोक्ता समिति, गैर सरकारी संस्था लगायत अन्य सामाजिक संघसंस्था मार्फत संचालन गरिने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार अभिमुखीकरण कार्यक्रम कार्यशाला जस्ता कार्यक्रमको भुक्तानी गर्दा उक्त कार्यक्रम संचालन गर्ने विषयमा भएको निर्णय, कार्यक्रम संचालन भएको स्थान र कार्यक्रम अवधि, कार्यक्रमको उद्देश्य र अपेक्षित उपलब्धी कार्यक्रममा सहभागीको उपस्थिति, कार्यक्रमको कार्यतालिका, कार्यक्रममा प्रस्तुत भएको कार्यपत्रको प्रतिलिपी, कार्यक्रम संचालन गर्दाको अवस्थाको तस्वीरहरु सहित आर्थिक प्रशासन नियम बमोजिमको अन्य बील भरपाई र कागजात संलग्न गरी कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनका आधारमा गर्नुपर्नेछ।

३७. उपभोक्ता समितिले आयोजनाहरु संचालन गर्दा तोकिए बमोजिमको गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, उपभोक्ता समिति र अनुगमन तथा सहजीकरण समिति तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधहरुको हुनेछ।
३८. अनुकरणीय कार्य गर्ने उपभोक्ता समिति, प्राविधिक कर्मचारी र सम्बन्धित कर्मचारीलाई नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम पुरस्कार प्रदान गर्न सकिनेछ।
- ३९. अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा सहजीकरण सम्बन्धी व्यवस्था:**
- (क) उपभोक्ता समितिबाट कार्यक्रम वा आयोजना संचालन वा कार्यान्वयनमा अनुगमन तथा सहजीकरण गर्न एक अनुगमन तथा सहजीकरण समिति रहनेछ। उक्त समितिमा सम्भव भएसम्म सबै पक्षको समेत प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तिमा २ जना महिला सहित लाभग्राही समुदायबाट ६ जनाको प्रतिनिधित्व हुनेछ।
- (ख) खण्ड (क) बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट संचालन गरिने कार्यक्रम वा आयोजनाको हकमा सम्झौता हुनुपूर्व आयोजना अनुगमन तथा सहजीकरण समिति गठन गर्नुपर्नेछ। कार्यक्रम वा आयोजनाको अन्तिम भूक्तानी एवं फरफारक गर्नुपूर्व यस्तो समितिको सिफारिस आवश्यक पर्नेछ।
- (ग) आयोजना संचालनको क्रममा बाधा अवरोध आईपरेमा आवश्यक सहजीकरण गर्ने, सम्पन्न कार्यक्रम वा आयोजनाको सार्वजनिक परिक्षण गर्न सहयोग गर्ने तथा नगरपालिकासँग गरेको सम्झौता र प्रचलित कानून बमोजिम कार्यक्रम तथा आयोजना संचालन भएको नपाइएमा सम्बन्धित उपभोक्ता समितिका सदस्यहरुलाई र नगरपालिकालाई सोको जानकारी गराउनु आयोजना अनुगमन तथा सहजीकरण समितिको कर्तव्य हुनेछ।
- (घ) अनुगमन तथा सहजीकरण समितिले आयोजना सम्पन्न भएको सात दिनभित्र आयोजनाको अन्तिम भुक्तानीको र फरफारकको निमित्त सिफारिस नगरेको कारणबाट प्रचलित कानून बमोजिम भए गरेको कार्यको भुक्तानी दिन र फरफारक गराउने लगायतका थप कार्यहरु अगाडी बढाउन बाधा परेका मानिने छैन।
- (ङ) नगरपालिकाले कार्यक्रम वा आयोजना अनुगमन समितिको थप जिम्मेवारी र आचर संहिता निर्धारण गर्न सक्नेछ। यस्तो व्यवस्था आयोजना सम्झौता फारममा उल्लेख गर्नुपर्नेछ।